

אסיף ידיעון סביבה ועסקים

יותר ויותר יצרנים מבקשים להצהיר על עצמם כעל סביבתיים – ולא במקרה. הביקוש למוצרים בני קיימא, שיוצרו לפי עקרונות אחריות סביבתית וחברתית, גובר בענפי משק רבים, והיצרנים מזהים את הפוטנציאל העסקי. אז מה עושים? קיימים כלים רבים שיכולים לסייע לעסקים להיענות לדרישת לקוחותיהם. אחת הדרכים המקובלות כיום היא הדיווח על מדרך הפחמן של מוצר או תהליך.

ההסכמה העולמית לגבי חלקו המשמעותי של האדם בהתחממות הגלובלית, העלתה למודעות את הצורך שלנו לקחת אחריות ולנסות לצמצם את השפעותינו ומתוך כך צמח הרעיון למדוד את ההשפעות דווקא באמצעות מדרך פחמן. זמינות המידע הפחמני לצרכנים מאפשר להם לצרוך בתבונה ולהרגיש אחראים יותר עם קנייתם.

אלא שנושא הדיווח על מדרך הפחמן עדיין אינו מוסדר דיו. חברות שרוצות להציג את המדרך של המוצר שלהן נתקלות בשוק שאינו מספק תקנים או כללים ברורים ועל כן נאלצות לבצע את הדיווח באופן עצמאי. כמה מדינות כבר החליטו לקחת אחריות בנושא כמו בריטניה, שם משתמשים בתקנים של "Carbon Trust", או כמו יפן, שם הוחלט לאחרונה על השקת תוויות פחמנית כדי לענות על הצורך בשוק (ראו כתבה בעמוד 5).

נראה שיש צורך אמיתי למסד את אופן הדיווח על מדרך הפחמן- אם לא בשביל להבטיח לחברות שיוזכו בתו תקן לאחר מאמציהם הרבים אז בשביל שלצרכנים יהיה קל יותר להשוואת בין מוצרים ולבחור את זה שבאופן אובייקטיבי מייצר את ההשפעה הסביבתית הקטנה ביותר.

שנה טובה!

תוכן הענינים

15-16/10/2008 - כנס חינוך אנרגיה ירוקה וסביבה

מדעטק- המוזיאון הלאומי למדע, טכנולוגיה וחלל, חיפה

- 2 עמוד..... סביבה וחברה
- 3 עמוד..... תחבורה ותעופה.
- 4 עמוד..... מוצרים, מגמות ותהליכים
- 5 עמוד .. גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים
- 6 עמוד מחויבות, שקיפות ודיווח
- 7 עמוד..... חקיקה ופסקי דין

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בנייהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, דן – תחבורה ציבורית, כיל מוצרים תעשייתיים, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

עריכה : לימור ספקטורובסקי-כוכבי ויואלה גאנב

בפנימית ירוק יותר- בתי חולים ידידותיים לסביבה

רק בגלל שבית חולים חייב להיות סטרילי זה לא אומר שהוא לא יכול למחזר. קבלו את הקונספט החדש: בית חולים ירוק. לרוב בתי החולים בארץ כבר יש תכנית מגירה, אך היישום לא פשוט. התכניות כוללות בין היתר דרכים להפחתת פסולת, צמצום פליטת גזים רעילים, הפחתת צריכת מים ואנרגיה.

בית החולים האוניברסיטאי האקונסאק בניו ג'רזי הוא שנתן לד"ר ברהום את השראה לתהליך, וכשחזר לארץ החליט לנסות וליישם את הדברים. בבית החולים בניו ג'רזי קיימים קירות גבס המכילים חומרי בידוד ממוחזרים, ציפוי פלסטיק ללא PVC, דלתות מעץ ממוחזר שאינו מכיל חומרים נדיפים וחומרי ניקוי ידידותיים לסביבה. כמו כן ההנהלה מעודדת הגעת מבקרים באופניים ובחניונים הותקנו עמדות להטענת כלי רכב חשמליים.

ובישראל? המצב עדיין רע אך בהנהלות מתחילים להפנים שיש צורך ברפורמה לטובת הסביבה. נושא הדגל בתחום הוא בית החולים הלל יפה שם הותקנו לוחות סולריים כבר לפני כמה שנים. בבית החולים בנהריה החלו בתכנון של מבנה ירוק שימשש לאשפוז חולים ובוולפסון כבר פנו לכמה חברות מתמחות כדי להכין תכנית עבודה לשנים הקרובות. באיכילוב הוקמו כמה מיזמים למיחזור פסולת כמו עיקור של פסולת מזוהמת (כגון מזרקים) והפיכתם לפסולת רגילה ומיחזור פסולת אלקטרונית, בבילינסון הותקנו חסכמים וחיישנים לכיבוי תאורה ומיזוג, ובתי החולים שיבא ואסף הרופא פועלים בתחום המיחזור וחסכון במים.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/774/511.html>

היצוא של סין מהווה שליש מפליטותיה

מחקר חדש שאומד את פליטות המזהמים בסין חישב ומצא כי תעשיית היצוא שלה אחראית לשליש מכלל הפליטות של המדינה, שהסתכמו בשנת 2005 ב-1.7 ביליון טון CO₂.

עם זאת מודים במחקר כי לא ברור אם הייצור הזול בסין יותר מועיל או מזיק לסביבה שכן בזכותו מתאפשר הייצור של מוצרים סביבתיים המשמשים אוכלוסיות בכל העולם, ואלמלא זה לא בטוח שהיו מופקים.

חישובי הפליטות של סין אמנם מדויקים יותר מבעבר אך עדיין מסתמכים בהם על הנחות רבות שאינן מדויקות, כמו למשל ההנחה שמוצר פולט את אותה כמות מזהמים בין אם הוא נמכר בשוק המקומי או מיוצא.

<http://www.enn.com/business/article/37897>

בגלל הבצורת – בריטניה לא רוצה פירות מישראל

בבריטניה סערה בעקבות דוח חדש שחושף כי אחוז ניכר מהמים הנצרכים במדינה מגיע ממדינות הסובלות ממחסור חמור במי שתייה, אחת הבולטות בהן היא ישראל.

בדוח של הקרן העולמית לשימור חיות בר נקבע כי רק 38 אחוזים מהמים שנצרכים בבריטניה, מגיעים ממנה. כל השאר מיובא. לא רק בצורת מי שתייה, אלא בעיקר באמצעות מוצרים מיובאים בתעשיית המזון והטקסטיל.

הקרן העולמית ממליצה לרשתות השיווק לייבא מוצרים רק ממדינות שאינן סובלות מבצורת.

בעקבות פרסום הדוח, נמסר כי בכוונת רשתות השיווק הגדולות במדינה לצמצם ייבוא של פרחים ופירות מישראל, מכיוון שייבוא המוצרים גורם בישראל לפגיעה סביבתית קשה.

ישראל היא אחת מיצואניות המים הגדולות לאירופה. למרות המחסור החמור כאן במי שתייה, ישראל מייצאת לאירופים פרחים, פירות הדר, פירות נשירים, כותנה, תפוחי אדמה ועוד - כולם צרכני מים גדולים.

<http://www.nfc.co.il/Archive/001-D-171221-00.html?tag=01-39-45>

גלי המדוזות- סימפטום להתדרדרות האוקיינוסים בעולם

כמות המדוזות בחופי הרחצה ברחבי העולם לא גדלה משנה לשנה רק בישראל, אלא בעולם כולו. בעוד שעבור תיירים ודייגים המדוזות הן מטרד, עבור מדענים הן מהוות עוד עדות להתדרדרות העולמית במצב הימים. הכמויות האדירות של מדוזות נובעות משילוב של דייג עודף (דגי טונה, כרישים וכדומה), עלייה בטמפרטורות הים (התחממות גלובלית) וזיהום שגורם לחמצן במים הרדודים לרדת לרמות אפסיות. המדוזות משולות ל"ג'וקים" של הים כיוון שהן מתרבות ומתפתחות ככל שהתנאים בים גרועים יותר. אין עדיין מאגר מידע מוסדר בנוגע לכמויות של המדוזות שמגיעות לחוף מדי שנה, אך ללא ספק בשנה האחרונה דווחו מקרים רבים מהרגיל של סגירת חופים בגלל גלי מדוזות. צרפת, ספרד, אוסטרליה וחלקים מארה"ב הן דוגמאות למדינות שסגרו השנה חופים מפני מבקרים בגלל הצפות של מדוזות. נתון מעניין נוסף מקורו באוסטרליה, שם דיווחו על 30,000 בני אדם שטופלו כתוצאה מעקיצות של מדוזות - כפול מהדיווחים בשנה שעברה.

<http://www.nytimes.com/2008/08/03/science/earth/03jellyfish.html>

קליפורניה מורידה את העופרת מהגלגלים

במדינת קליפורניה שבארה"ב יפסיקו להשתמש במשקולות לאיזון גלגלים מעופרת עד סוף 2009, כדי למנוע פגיעה במי התהום. ההחלטה התקבלה כחלק מהסדר פשרה בתביעה שהגיש ארגון סביבה מקומי.

עופרת היא מתכת רעילה מאוד שגורמת לפגיעה במערכת העצבים, במיוחד בקרב ילדים. במשך שנים נעשה שימוש במתכת הזולה והכבדה - אך הקלה לעיבוד - כמשקולות לאיזון גלגלים. סקר גיאולוגי פדרלי גילה כי כשהמשקולות נופלות מהגלגלים, הן נשחקות על ידי כלי רכב חולפים והחומר הרעיל נשטף במי הגשמים. המים המזהמים בעופרת חודרים לקרקע ומזהמים את מאגרי מי התהום, וכן עלולים להגיע למאגרי מים פתוחים.

ההחלטה להוציא את העופרת משימוש בקליפורניה באה בעקבות תביעה שהגיש ארגון מאוקלנד נגד יצרנית הרכב קרייזלר ושלוש יצרניות של משקולות עופרת לשוק האמריקני. הארגון טען כי משקולות שנופלות מגלגלים מזהמות את הסביבה בכ-250 טונות של עופרת מדי שנה בקליפורניה בלבד.

מומחים אמרו כי ההכרה בסכנה הטמונה בעופרת גורמת לתעשיית הרכב כולה לעבור לאיטה משימוש בעופרת למתכות אחרות, הגם שמדובר במהלך שייקר את הרכיבים בכ-30 אחוז.

השימוש בעופרת במשקולות לאיזון הגלגלים הופסק במדינות האיחוד האירופי כבר ב-2005, והחומר הרעיל הוצא משימוש ביפן וקוריאה. רשות שמירת הסביבה האמריקנית תומכת גם היא בהפסקה מדרגת של השימוש בעופרת, אך טרם פרסמה איסור מוחלט בנושא. גורמים משפטיים סבורים שכעת נסללה הדרך לאיסור גורף על השימוש בעופרת בארה"ב.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3586005,00.html>

האם מחירי הדלק יביאו לסוף עידן הגלובליזציה?

עידן הגלובליזציה דוחף את העולם לכיוון "כפר גלובלי" אך מחירי הדלק דוחפים לכיוון ההפוך. הדלק הזול שהניע את גלגלי הגלובליזציה כנראה כבר לא יחזור. כיום, יבוא חומר גלם ממקום אחד, הרכבתו במקום שני, אריזתו בשלישי ושיווקו ברביעי, כבר לא נראים הגיוניים וחוסר הוודאות לגבי עתיד המודל הכלכלי בו אנו חיים מעלה חששות רבים. החשש העיקרי הוא לאובדן הוודאות במזון ובמוצרי צריכה בסיסיים.

את השינוי שמחולל מחירו הגבוה של הדלק ניתן לראות אצל עסקים רבים. חברת "Ikea" למשל הקימה מפעל בארה"ב כדי להימנע מההובלות הרבות, כמוה גם חברת "Telsa" לייצור מכוניות חשמליות ורבים נוספים הולכים בדרך זו.

בהכרח ניתן לראות את השינוי בחישובי עלות-תועלת של חברות רבות, אך עם זאת, כלכלנים רבים מאמינים שהדלק, יקר ככל שיהיה, לא יכול להחזיר את גלגלי הגלובליזציה לאחור.

<http://www.nytimes.com/2008/08/03/business/worldbusiness/03global.html?ei=5070&en=0b03a9a5a3fd7b2f&ex=1218600000&adxn1=1&emc=eta1&adxn2=1217937994-rz3m2WXoC5T+gW3QE7GtMQ>

מצ'וסטס: הכבישים יפיקו אנרגיה סולרית

חוקרים מהמכון הפוליטכני של וורצ'סטר (WPI) במצ'וסטס מצאו דרך לנצל את החום המצטבר באספלט על הכבישים כמקור אנרגיה חלופי. הם הניחו צינורות נחושת מתחת לכבישים והזרימו בהם מים. החום הרב שנקלט באספלט חימם את המים. המים החמים יכולים לשמש את התעשייה או יכולים לשמש כמחולל אלקטרו-תרמי שהופך את החום לחשמל.

האספלט עדיף על תאים פוטוולטאים בכך שהוא ממשיך לאגור חום גם לאחר שהשמש שוקעת וכן מאחר והכבישים כבר סלולים, אין צורך להקצות לכך עוד שטחים. בנוסף ניצול החום שנאגר מקרר את הכבישים ומפחית את אפקט "אי החום האורבני" שגורם לעליית הטמפרטורות בערים.

מדי 10 עד 12 שנים חושפים את האספלט בכבישים ומצפים אותם מחדש. בכל מחזור כזה ניתן למעשה להתקין את צינורות הנחושת.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3584887,00.html>

יצרני הרכב מציגים: תכנית לנהיגה אקולוגית יותר

עשר מיצרניות הרכב הגדולות התאגדו ליצירת עקרונות לנהיגה אקולוגית שתחסוך בצריכת דלק וכך תפחית בפליטות מזהמים. לטענת האיגוד, התכנית שהם מציגים קלה ונוחה ליישום, וניתן בעזרתה להגדיל את יעילות צריכת הדלק (קילומטר לליטר) בכ-15 אחוזים. מנתוני האיגוד עולה כי אילו כל הנהגים האמריקאים יישמו נהיגה אקולוגית, תמנע פליטת CO₂ מנסיעה של כ-724 ביליון ק"מ בשנה. העקרונות לנהיגה ירוקה כוללים האצה ובלימה נכונים, הימנעות מפקקים, שמירה על מהירות אופטימלית והפעלה יעילה של המזגן. העקרונות לאחזקה ירוקה כוללים שימוש בשמן מתאים, שמירה על לחץ אויר נכון בגלגלים והבנה בסיסית באווירודינמיקה.

עיקר הקמפיין של האיגוד הוא באתר האינטרנט שמציג את התכנית וכן הבטחתם של החברים בו לקדם את הנושא בקרב ממשלות, עסקים ועוד.

<http://www.sustainablebusiness.com/index.cfm/go/news.display/id/16623>

מוצרים, מגמות ותהליכים

האריזות היא חסכה 118 טון PVC ו- 316 טון פלסטיק.

חברות נוספות כגון Estee Lauder ו-Sonoco השיקו גם הן מוצרים באריזות בנות קיימא.

<http://www.environmentalleader.com/2008/08/22/speedo-saves-with-sustainable-packaging>

פטגוניה מבקשת מלקוחותיה להצביע למען הסביבה

בעקבות הבחירות הקרבות בארה"ב, השיקה חברת פטגוניה, חברה לייצור ביגוד, אתר שסוקר את הפעילות הסביבתית של המועמדים השונים. החברה קוראת לציבור להצביע למען הסביבה ולבחור במועמד ירוק. לטענת פטגוניה היא לא מקדמת אף מועמד ספציפי אלא נותנת לקהל המצביעים את האפשרות לנתח את פעילויות המועמדים השונים בתחומי הסביבה.

פטגוניה הודיעה כי היא מוכנה לשאת בכל הביקורות שהיא עלולה לקבל בגלל האתר.

<http://www.environmentalleader.com/2008/08/08/patagonia-a-campaign-asks-customers-to-vote-the-environment>

אורגני? תוכיח

החודש אושרו בכנסת תקנות משרד החקלאות להסדרת תוצרת אורגנית. כל יצרן שביקש לסמן את מוצריו כאורגניים ייעזר באחד מגופי הבקרה שאישר משרד החקלאות: אגריאור, סקאל ישראל או המכון לבקרה ואיכות אי.קיו.סי. גוף הבקרה יפקח על תהליך הייצור וכן על עמידה בכל התקנות הנוספות, כולל ייצור ברכיבים המאשרים בלבד, תקנות אריזה ושינוע וכן הגבלות לגבי אופן גידול התוצרת (למשל מרחק מתוצרת רגילה, השקיה ועוד). כל מוצר שיעמוד בתקנות יסומן בהתאם בשני סמלים- סמל אחד של משרד החקלאות וסמל שני של גוף הבקרה. בנוסף, הזיהוי של מוצרים האורגניים יהיה קל יותר משום שזו תופרד משאר התוצרת.

ההערכות לכך כוללת בשלב הראשון סימון מוצרים אורגניים מהצומח ובעוד כשנה גם מוצרים אורגניים מהחי.

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/773/104.html>

צרכנות סביבתית- לא רק טרנד

צרכנות ירוקה כבר לא שייכת רק לפריקים לנושא. כיום ניתן להבחין בשלל פעילויות ומוצרים, והנושא כולו הפך למקובל ומרכזי. החל במוצרי ניקיון, דרך מוצרי מזון ועד לביגוד. דוגמא מובהקת לכך הוא שוק המוצרים האורגנים ששילש עצמו בחמש השנים האחרונות מ-11 ל-30 ביליון דולר.

בתחום הביגוד, מחקר של חברת NPD האמריקאית דיווח על גידול של 300 אחוזים בכמות האנשים המעוניינים לרכוש ביגוד סביבתי. ואכן, חברות רבות לביגוד עושות שינויים בייצור כדי להתאים עצמן לרצון הלקוחות- למשל באמצעות מעבר לבדים אקולוגיים ואימוץ תקנים סביבתיים לייצור. בתחום הביגוד העסק קצת מסובך כי לא ברור אם צרכנים רוצים לקנות ירוק וגם "להראות" ירוק או מחפשים לתרום לסביבה אך לא על חשבון חזותם. לטענת סמנכ"לית בחברת נייק חזות המוצרים הירוקים חשובה מאוד להצלחת שיווקם- צרכנים רוצים למזער פגיעה הסביבה אך לא להפחית מהופעתם. מנגד טוען יצרן התיקים אנדי קרומהולץ שהטרנד הוא לא רק להיות ירוק אלא גם לצעוק את זה.

<http://www.planetark.org/dailynewsstory.cfm?newsid=50075>

להשקט הנהגים הירוקים: יותר רכבים משתמשים בפלסטיק ממוחזר

תעשיית הרכב, שכבר ממזמן משתמשת במתכות ממוחזרות, החלה לאחרונה להשתמש גם בפלסטיק ממוחזר. הפלסטיק הממוחזר משמש לייצור פגושים, כיסויים לחלקים בתוך מכונית המנוע ועוד. מאחר שהפלסטיק הממוחזר לעיתים חלש ועמיד פחות, לרוב מערבבים אותו בייצור עם פלסטיק חדש, כך שלמשל בפגושים יש כ-20 אחוזים של פלסטיק ממוחזר.

החברות למיחזור פלסטיק שמוכרות את החומר ליצרני המכוניות, אוספות שאריות מרכבים מפורקים או פגומים וגורסות את הפלסטיק לשבבים קטנים. משבבים אלו מייצרים משטחים אחידים אשר משמשים את המכוניות החדשות.

<http://www.enn.com/pollution/article/37887>

ספידו חוסכת עם אריזות ידידותיות לסביבה

ספידו הכריזה שהמשקפות שלה יארזו באריזות קרטון סביבתיות שניתנות למיחזור ב-100%. אריזות הקרטון החדשות הן בעלות תקן FSC (Forestry Stewardship Council), שמעיד שהעץ ממנו מיוצר הקרטון הוא מיער מנוהל בו מתבצעת כריתה בת קיימא. בנוסף, החולף חלק מה-PVC בו משתמשים באריזות בשאריות של גזרי בגדי ים מהייצור בחברה. ספידו מדווחת שמאז החלפו

מחקר חדש: יערות טבעיים קולטים 60% יותר CO₂ מיערות מנוהלים

מחקר חדש באוסטרליה מגלה כי יערות טבעיים קולטים פי 3 CO₂ מאשר נאמד בעבר וכן שהיערות הטבעיים קולטים 60 אחוזים יותר מאשר היערות המנוהלים. עורכי המחקר טענו כי ועדת ה-IPCC של האו"ם וכן בפרוטוקול קייטו לא הבדילו בין יערות טבעיים ליערות מנוהלים ועל כן טעו בחישוב יכולת הספיגה של כדה"א. כך למשל ב- IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) חישוב יכולת ספיגה ליער כאשר יער מוגדר כשטח בעל כיסוי של 10 אחוזים בו גדלים עצים שגובהם לפחות 2 מטרים, אלא שהחוקרים מצאו שבאוסטרליה העצים ביערות, גובהם למעלה מ-10 מטרים והכיסוי הוא של 30 אחוזים. מחישוב מחדש שערכו, מצאו החוקרים שאזור דרום מזרח אוסטרליה יכול לספוג כ-640 טונות של CO₂ לכל 10 דונמים לעומת 217 טונות כפי שחושב באו"ם. לפי חישוב החוקרים אם לא יכרתו עצים נוספים באזור דרום מזרח אוסטרליה תמנע פליטה לאטמוספירה של 460 מיליון טונות של CO₂ למשל 100 השנים הבאות.

<http://www.enn.com/ecosystems/article/37839>

גוגל למען הסביבה: משקיעה במו"פ לאנרגיה גיאותרמית

חברת גוגל הכריזה על תמיכה בחברת הסטארטאפ AltaRock Energy שחוקרת את האפשרות לניצול האנרגיה הגיאותרמית ממעמקי כדה"א, יחד עם חברת Potter Drilling שתספק את שירותי הקידוח. ייצור אנרגיה בצורה הזו קיימת כבר משנת 1904 ובגוגל מאמינים מושקע מספיק מאמץ לפיתוחה. לעומת הקידוחים בעבר שהיו בהכרח צריכים להיעשות סביב גייזר קיים או הר געש, כיום קיימת טכנולוגיה מפותחת שנקראת Enhanced Geothermal Systems. הטכנולוגיה החדשה לקידוח מאפשרת יצירת גייזרים באופן מלאכותי כך שניתן להגדיל באופן משמעותי את כמות האנרגיה המופקת. מחקר של המוסד הטכנולוגי במסצ'וסטס משנה שעברה קבע כי בעזרת טכנולוגיה זו ניתן להרחיב את כמות האנרגיה הגיאותרמית המיוצרת בארה"ב מ-2,000 מגהוואט המיוצרים כיום ל-100,000 קילוואט עד שנת 2050. כיום אין ייצור כלל בטכנולוגיית EGS וייקח עוד שנים עד שיוכשר אזור לקידוח, אך בינתיים נראה שיש גידול משמעותי גם בקידוחים בעזרת השיטה המסורתית. גם בשיטה המסורתית ניתן להפיק עוד אלפי מגהוואט אך בגוגל הנטייה היא לכיוון EGS בגלל שבזו הפוטנציאל הגלום גדול הרבה יותר.

http://www.forbes.com/2008/08/19/google-geothermal-energy-biz-energy-cz_jf_0819google.html

יפן תשיק תוכנית למיתוג טביעת רגל פחמנית של מוצרים

יפן מתכננת להכניס לשימוש תוויות טביעת רגל אקולוגית על אריזות מזון ומוצרים אחרים בתוכנית שאפתנית לשכנע חברות וצרכנים לצמצם את פליטות גזי החממה שלהם.

התוויות, שיופיעו על עשרות מוצרים, כולל מוצרי שתייה ומזון, דטרגנטים ואלקטרוניקה החל מאפריל 2009, יהיו מתקדמות יותר מתוויות דומות שנמצאות בשימוש במקומות אחרים. הם יספקו חלוקה מפורטת לשלבים של טביעת הרגל הפחמנית של כל מוצר, באמצעות חישוב שיאפשר על ידי הממשלה. אופן החישוב נדון בימים אלו על ידי נציגי הממשלה וכ-30 חברות.

התוויות יראו כמה פחמן דו-חמצני נפלט במהלך הייצור, ההפצה וסוף החיים של כל מוצר. הקמפיין היפני נשען באופן חלקי גם על פיילוט בריטי שבו השתתפו טסקו ומספר חברות בריטיות נוספות, למרות שבבריטניה התוכנית טרם קיבלה אישור רשמי.

ביפן החליטו על המהלך של יצירת שיטה אחידה לסימון פליטות פחמן ממוצרים כדי לתת מענה לחששות של חברות מסוימות שמתחריהם עשויים להשתמש בחישובים שהם החליטו עליהם כדי לתת מידע על מינימום פליטות.

כדי לקדם את התוכנית, פרסמה הממשלה מידע על טביעת הרגל הפחמנית של שקית צ'יפס. שקית בודדת גורמת לפליטה של 75 גרם פחמן דו-חמצני, 44% מתוכם מגידול תפוחי האדמה, 30% משלב הייצור, 15% מהאריזה, 9% משינוע ו-2% הנותרים מהפסולת.

<http://www.guardian.co.uk/environment/2008/aug/20/carbonfootprints.carbonemissions>

ארה"ב מובילה בתחום אנרגית רוח

אנרגית הרוח המיוצרת בארה"ב צפויה לגדול ב-45 אחוזים עד סוף 2008, על אף כשלון הקונגרס להעביר תקנות החזרי מס לעסקים בתחום אנרגיה מתחדשת. סך כל אנרגית הרוח המיוצרת בארה"ב עומדת על 19,549 מגהוואט, וזה הופך אותה למובילה העולמית בתחום. בגרמניה הותקנו מערכות שיכולות לקלוט עד 23,000 מגהוואט אך בגלל שהרוחות שם אינן חזקות דיין, ארה"ב עדיין מובילה בתחום. לדברי ה-AWEA, הארגון האמריקאי לאנרגית רוח, עליית מחירי הדלק היא שעשתה פלאים לתעשייה זו אך אם לא יחודשו בקונגרס הקלות המס, קיים איום ממשי לקיומה. מאותה סיבה ההשקעות בתחום הגיעו לקיפאון מסוים ועד שלא יתבהר אופן המשך המדיניות צפוי שהמצב יישאר כך. עם זאת דיווח ה-AWEA על עלייה בהשקעות פרטיות של משקי בית באנרגית רוח.

<http://www.enn.com/energy/article/37883>

מחויבות, שקיפות ודיווח

זה ניתנות נקודות לצרכנים (כמו כל כרטיס מועדון) אלא שהנקודות לא מותנות בגובה ותדירות הקניות אלא בצרכנות ירוקה. צרכנים זכאים לנקודות אם מביאים ראשי דיו למיחזור, אם מחזירים פלאפונים למיחזור וכן אם מביאים לקניות שקיות מהבית. כדי לקדם את נושא השקיות Tesco שולחת ל-12 מיליון חברי המועדון תזכורות וכן תולה שלטי תזכורת נוספים סביב חנויותיה. אמנם לקח לחברה למעלה משנה להפחית את המיליארד הראשון, אך למיליארד השני כבר הגיעו כעבור 9 חודשים בלבד.

<http://www.environmentalleader.com/2008/08/18/tesco-shoppers-save-2-billion-plastic-bags>

דחה הפרסום של חברת Shell למיתוג פצלי שמן כמקור אנרגיה בר קיימא

הרשות לפרסום בבריטניה פסקה כי הפרסום של חברת Shell לשימוש בפיצלי שמן – מטעה. בפרסומת נאמר כי פצלי שמן הם מקור אנרגיה בר קיימא ואילו ברשות הפרסום קבעו כי אמירה זו איננה נכונה מאחר ו-Shell לא הצליחה להוכיח שהיא מנהלת ביעילות את פליטות המזהמים שלה בפרויקט זה.

לדברי Shell, הביקוש הגובר לדלק הביאו אותה לחפש אחר חלופות פחות קונבנציונליות, וכך הגיעה לפצלי השמן ורכשה מרבצים באלברטה, קנדה. כמו כן החלה בבניית בית זיקוק בטקסס, שעתיד להיות הגדול ביותר מצפון אמריקה.

ה-WWF (World Wildlife Fund), שבעקבות פנייתה לרשות הפרסום נפסלה הפרסומת, פרסמה לאחרונה דוח ובו נאמר כי הפקת דלק מפצלי שמן יכולה ליצור פי 8 זיהום מההפקה הקונבנציונלית: "פצלי שמן הם מהמקורות המלוכלכים ביותר להפקת דלק ולזיקוקם פגיעה אדירה בסביבה", כך מדבריו של בכיר ב-WWF. כמו כן, השיקה ה-WWF סרטון שמגנה את פעילות Shell ומאשים אותה בכך שייצור הדלק שלה גורם לפי שלוש יותר זיהום מהדרך הקונבנציונלית ושהיא עושה גרינווש ומשקרת ללקוחותיה. ב-WWF מוסיפים ומטיחים כי חלקים גדולים ביערות אלברטה בקנדה הושמדו לטובת מיצוי פצלי השמן וכן נבנה באזור סכר עצום שעיקר מטרתו היא לעצור שפכים, שמרביתם תוצר של תעשיית הדלק ופצלי השמן.

החלטת איגוד הפרסום בבריטניה מחזקת את עמדתם הקיצונית נגד גרינווש של עסקים. מהאיגוד נמסר כי אם חברת Shell רצינית בקשר לייצור אנרגיה בת קיימא עליהם לפנות לתחום של אנרגיה מתחדשת כגון אנרגית רוח, מים או שמש.

<http://www.enn.com/business/article/37916>

מחקר: דיווחי גזי החממה של מרבית התעשיות מתעלמים מ-75% מהפליטות

חוקרים באוניברסיטת "קרנגי מלון" קוראים לחברות להרחיב את חישובי טביעת הרגל הפחמנית שלהם באמצעות שיטה חדשה שמעריכה את פליטות גזי החממה לרוחב כל שרשרת האספקה ולכל התעשיות.

טביעת רגל פחמנית בד"כ מדווחת באופן מדורג ("tiers"). המדרגה הראשונה כוללת פליטות הנובעות מפעילות החברה עצמה. המדרגה השנייה מרחיבה וכוללת גם את הפליטות מחשמל שנרכש על ידי החברה. המדרגה השלישית כוללת את שאר הפליטות מכל שרשרת האספקה של מוצרים ושירותים לחברה.

חברות בדרך כלל בוחרות לדווח במדרגה אחת או שתיים, אך החוקרים טוענים כי שני שלישים מהתעשיות למעשה מתעלמות מ-75% מפליטות גזי החממה הנובעות מפעילותן בכך שהן מזניחות את הדיווח במדרגה השלישית. לטענתם, דיווח חלקי כזה דומה יותר ל"טביעת בהונות" מאשר לטביעת רגל פחמנית.

בתעשייה הממוצעת, במדרגה הראשונה של הדיווח נמצאים 14% מכלל פליטות גזי החממה ובמדרגה השנייה 12% - סך הכל יחד 26%.

<http://www.environmentalleader.com/2008/08/19/ghg-reporting-practices-of-most-industries-overlook-75-of-emissions/>

רוב החברות לא מאשרות את דוח האחריות התאגידית אצל גורם חיצוני

דוח של חברת Corporate Register קובע כי שלושת אלפים חברות צפויות להוציא דוח אחריות תאגידית השנה אך רק כ-750 מהן יכללו בהם אישור של גורם חיצוני. לדברי מחברי הדוח נתון זה מעלה ספק גדול לגבי משמעותם ואמינותם של הדוחות שלא עוברים אישור.

קיימים מאות גופים שמספקים שירותים לאישור דוחות, אך לא קיימת שפה משותפת לאופן הדיווח. עובדה זו יוצרת חוסר בהירות בנוגע לאמינות של מאות מציעי השירותים. על אף הניסיונות הרבים לקבוע קווים ברורים לאישור דוחות אחריות תאגידית, ההצעות עדיין רחוקות מלהתקבל.

<http://www.environmentalleader.com/2008/08/06/most-companies-skip-getting-csr-reports-assured>

מביאים שקיות מהבית וחוסכים 2 מיליארד שקיות ניילון

חברת Tesco דיווחה לאחרונה שבשנתיים האחרונות היא חסכה כ-2 מיליארד שקיות ניילון, הפחתה של כ-40 אחוזים בצריכתה. Tesco עשתה זאת ללא מנגנון לגביית תשלום עבור שקיות אלא בעזרת מועדון ה-Green Clubcard Points. במועדון

בעולם, אולם, המשמעות של הטלת אגרת גודש בכניסה לעיר תל אביב במצב הנוכחי, מלבד פגיעתה בשכבות המוחלשות שידן אינה משגת את תשלום המס המופקע, תהיה שעסקים יבחרו להעתיק משרדיהם לערים אחרות, נטולות אגרת גודש, ויסיטו בכך את גודש התנועה ואת זיהום האוויר הכרוך בה למקום אחר. כתוצאה מכך, לא תיפתר בעיית הגודש ואף לא בעיית זיהום האוויר. משרד התחבורה נדרש להבטיח את קיומה של חלופה תחבורתית מתאימה בטרם הוא משתמש בכינוי אגרת גודש, כדי להצדיק מס שבפועל אין בו כדי לתת מזור אמיתי לבעיית הגודש או לבעיית הזיהום.

הטלת אגרת הגודש כרגע, אינה אלא עוד מס אנטי חברתי, מבית מדרשו של משרד התחבורה, שהולבש בלבוש ירוק, שלא בצדק. בלונדון הבינו מראש שאסור להיכשל בתוכנית אגרות הגודש ושלא תינתן הזדמנות שנייה. מוטב היה שגם אצלנו יצאו לדרך מתוך הנחה דומה."

למאמר המלא-

<http://www.adamteva.org.il/?CategoryID=524&ArticleID=688>

בקליפורניה הפקוקה מחוקקים נגד פרבור

קליפורניה שנודעת באלפי המכוניות הגודשות את כבישיה מידי יום, קרובה מאוד לאימוץ חוק שמטרתו הפחתת זיהום אוויר בעזרת צמצום תופעת הפרבור וקיצור זמני נסיעות. החוק יפעל לעידוד מגורים סמוכים למקום העבודה, הוספת קווי רכבת ותחנות אוטובוס וכן לקידום בנייה צמודת דופן. החוק יחייב הכנת תכניות מתאר לשימושי קרקע והקצאות ליעודים השונים- כולל חקלאות, מגורים, מסחר, וכן כבישים וגשרים. בנוסף, ייקבעו תקנות לקהילות בנושאי אחריות סביבתית וחברתית.

בנוסף לכך שמכוניות פרטיות מהוות למעלה מ-30 אחוזים מזיהום האוויר בקליפורניה, בשני העשורים האחרונים גדלה בה כמות הנסועה ב-50 אחוזים יותר מגידול האוכלוסין ונראה כי ללא רפורמה אמיתית המצב רק ילך ויתדרדר. החוק שאמור לעבור בקרוב, הוא הניסיון הכנה הראשון של מדינת קליפורניה לצמצם את תופעת הפרבור שכה מאפיינת אותה.

<http://www.nytimes.com/2008/08/29/us/29sprawl.html>

המשרד להגנת הסביבה הגיש כתבי אישום נגד פז, דלק וסונול בגין זיהום אוויר

המשרד להגנת הסביבה הגיש כתבי אישום נגד חברות הדלק פז וסונול וכנגד מנהלי החברות בגין גרימת זיהום אוויר. לטענת המשרד, חברות הדלק התקינו באיחור מערכות להשבת אדי דלק בחוות מכלי הדלק של החברות בחיפה. אי התקנת המערכות בזמן גרם לזיהום אוויר ולחשיפת העובדים לגזים רעילים.

מכתב האישום עולה כי באפריל 2003 חייב המשרד להגנת הסביבה את חברות הדלק לעמוד בדרישות האירופאיות לצמצום פליטת אדי הבנזין ממסופי הדלקים. הסיבה לדרישה היא שאדים אלה רעילים, מכילים חומרים מסרטנים ומזרזים יצירת אוזון רעיל. בעקבות בקשת חברות הדלק הסכים המשרד להגנת הסביבה לדחות את מועד התקנת המערכות לאוגוסט 2005. למרות זאת, החברות לא עמדו בדרישה והתקינו את המערכות כשנתיים לאחר המועד שקבע המשרד להגנת הסביבה.

כך, למשל, בנובמבר 2004 הגישה סונול בקשה להיתר בנייה למערכת. הבקשה אושרה ביולי 2005, אך למרות זאת החברה לא פנתה להמשך הליך מילוי התנאים. באוקטובר 2005 שלח המשרד להגנת הסביבה התראה והזמנה לשימוע. רק אז החליטה החברה להזמין מערכת כזו. בסופו של דבר הותקנה המערכת במאי 2007. כשנה ועשרה חודשים לאחר המועד שהוקצב לכך. כחודש לאחר מכן המערכת התקלקלה וטרם תוקנה עד היום.

<http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000372565&fid=3221>

אגרות גודש כיום – מס אנטי חברתי צבוע בירוק

משרד התחבורה הודיע כי יטיל כבר בשנת 2009 מס יומי על רכבים בכניסה לתל אביב, בשיעור של 25-50 ש"ח. על כך מגיבה מנכ"ל "אדם, טבע ודין", ציפי איסר-איציק:

"בשביל להבין עד כמה מנותקות הצהרות משרד התחבורה מהמציאות בה אנו חיים, חשוב להבין את העיקרון העומד מאחורי הטלת אגרות גודש כפתרון סביבתי. הרעיון הוא פשוט – אם אנשים יצטרכו לשלם כדי להיכנס לעיר עם רכבם הפרטי, הם יעדיפו אלטרנטיבות יקרות פחות ובראשן תחבורה ציבורית. מדובר אם כן במשוואה בת שני ראשים – מחד הטלת ההיטל הכספי על השימוש ברכב פרטי ומאידך – קיומן של אלטרנטיבות לשימוש זה, כגון רכבת קלה, רכבת תחתית או מערכת אוטובוסים יעילה.

כדאי להבהיר כבר כעת כי הכלי של אגרות גודש, כאשר נעשה בו שימוש מושכל, הוא אכן כלי אפקטיבי, שנתמך לרוב על ידי שוחרי הסביבה